

PRAKSISOVERSIGT · ERSTATNINGSRET

Praksisoversigt over produktansvar

Defektbegreb, ansvarssubjekter og bevisbyrde – fra produktansvarsloven af 1989 til direktiv (EU) 2024/2853

Version 2 Opdateret 15. jul. 2026 24 afgørelser · 2002-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Produktansvar er erstatningsansvaret for skade, som et defekt produkt forvolder på person eller ting. Retsområdet hviler på to spor: det lovbestemte objektive ansvar i produktansvarsloven fra 1989 (der gennemfører produktansvarsdirektivet 85/374/EØF), og det ulovbestemte, retspraksisudviklede produktansvar, som loven udtrykkeligt lader bestå. Praksis kredser om fire spørgsmål: hvornår er et produkt "defekt", hvad er en produktskade (og hvad er blot selvbeskadigelse), hvem hæfter i omsætningskæden, og hvordan løftes bevisbyrden for defekt og årsagsforbindelse. Med direktiv (EU) 2024/2853 – der skal være gennemført senest 9. december 2026 – udvides produktbegrebet til software, AI-systemer og digitale produktionsfiler, og der indføres bevislættelser og editionspligt for producenten.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01 Et produkt lider af en defekt, når det ikke frembyder den sikkerhed, som med rette kan forventes – en objektiv målestok, der er uafhængig af den konkrete skadelidtes forventninger.
- 02 Overholder et produkt ikke de sikkerhedsforskrifter eller godkendelseskrav, der gælder for produkttypen, vil det efter forarbejderne som udgangspunkt altid blive anset for defekt.
- 03 Defektbegrebet er ikke identisk med købelovens mangelsbegreb; et produkt kan være defekt uden at være mangelfuldt – og omvendt.
- 04 Skadelidte bærer bevisbyrden for skaden, defekten og årsagsforbindelsen, men beviset kan føres ved bestyrkede, præcise og samstemmende formodninger; automatiske, ufravigelige formodningsregler er derimod udelukket efter EU-retten.
- 05 Produktansvarsloven dækker ikke skade på selve det defekte produkt – sondringen mellem produktskade og selvbeskadigelse er afgørende, når en defekt komponent ødelægger den genstand, den indgår i.
- 06 Tingsskade erstattes kun, når genstanden sædvanligvis er beregnet til ikke-erhvervsmæssig brug og hovedsagelig er anvendt således, og der fradrages en selvrisiko på 4.000 kr.

- 07** Den, der anbringer sit navn, mærke eller kendetegn på produktet, anses som producent – og efter EU-Domstolens praksis også, når leverandørens navn blot er sammenfaldende med det mærke, fabrikanten har påført.
- 08** Mellemhandleren hæfter i dag efter et præsumptionsansvar med omvendt bevisbyrde, efter at EU-Domstolen i Skov Æg-dommen underkendte den tidligere objektive hæftelse for producentens ansvar.
- 09** Det ulovbestemte, retspraksisudviklede produktansvar består ved siden af loven og kan bl.a. bære mellemhandlerens hæftelse og krav uden fradrag af lovens selvrisko.
- 10** Udviklingsskader er ansvarsfri: producenten går fri, hvis defekten ikke kunne opdages på grundlag af den videnskabelige og tekniske viden på omsætningstidspunktet.
- 11** Advarsler og brugsanvisninger kan ikke fritage for ansvar, hvis faren uden væsentlig vanskelighed eller fordyrelse kunne være imødegået konstruktionsmæssigt.
- 12** Udgifter til tilbagekaldelse og undersøgelse af mistænkte produkter er ikke produktskade efter loven, men afgøres efter forsikringsaftalens dækningsomfang.
- 13** Krav forældes 3 år efter kundskabstidspunktet og bortfalder absolut 10 år efter, at producenten bragte produktet i omsætning – men 10-årsreglen gælder ikke for krav efter dansk rets almindelige erstatningsregler.
- 14** Direktiv (EU) 2024/2853 udvider produktbegrebet til software, AI-systemer og digitale produktionsfiler, indfører editionspligt og formodningsregler samt en 25-årig udløbsfrist ved latente personskader.

§ 1 To spor: produktansvarsloven og det ulovbestemte produktansvar

Dansk produktansvar hviler på **to spor**, der løber side om side.

Det **lovbestemte spor** er [produktansvarsloven](#), vedtaget som lov nr. 371 af 7. juni 1989 til gennemførelse af [produktansvarsdirektivet \(85/374/EØF\)](#). Loven gælder efter [§ 1](#) for det ansvar, der påhviler *en producent og en mellemhandler for skade forårsaget af en defekt ved et produkt* (produktskade). Kernen er et **objektivt ansvar**: efter [§ 6, stk. 1](#) skal producenten erstatte skade forårsaget af en defekt ved et produkt, som denne har produceret eller leveret – uden at der skal påvises noget at bebrejde producenten.

Det **ulovbestemte spor** er det produktansvar, som dansk retspraksis havde udviklet længe før 1989, og som loven udtrykkeligt lader bestå. [§ 13](#) fastslår, at loven ikke begrænser *skadelidtes adgang til erstatning efter almindelige regler om erstatning i eller uden for kontrakt eller i medfør af regler, som er fastsat i eller i henhold til anden lovgivning*.

Forskellen er ikke akademisk. Den har direkte betydning for, hvad skadelidte kan få dækket, og hos hvem:

	Produktansvarsloven	Ulovbestemt produktansvar
Ansvarsgrundlag	Objektivt (defekt)	Culpa, med skærper i retspraksis

Tingsskade	Kun forbrugerting, § 2, stk. 2	Også erhvervsting
Selvrisko	4.000 kr., § 8	Ingen
Absolut forældelse	10 år, § 14, stk. 2	Ikke omfattet af 10-årsreglen

Sø- og Handelsretten illustrerede samspillet i [S-1-03](#), hvor en lystsejler stødte på grund, fordi Kort- og Matrikelstyrelsens søkort nr. 101 ved digitaliseringen havde "misset" en 0,9 m dyb grund og et stenet område. Forsikringsselskabet påberåbte sig **både** lovens objektive ansvar og de almindelige regler, jf. [§ 13](#) – netop for at undgå selvriskofradraget. Retten pålagde objektivt ansvar, men afviste det almindelige culpaansvar:

... det findes ikke tilstrækkelig godtgjort, at Kort- & Matrikelstyrelsen, der udgiver søkort også til varetagelse af offentlige myndighedsopgaver, herved har handlet så uagtsomt, at der er grundlag for at pålægge denne styrelse erstatningsansvar efter dansk rets almindelige regler...

Erstatningen blev derfor reduceret med selvriskoen på 4.000 kr., jf. [§ 8, stk. 1](#).

EU-Domstolen har fastslået, at direktivet er en **fuldharmonisering** for så vidt angår den kreds af ansvarssubjekter, det regulerer, og at opregningen i direktivets artikel 1 og 3 er udtømmende (sag **C-402/03, Skov og Bilka**, gengivet i [C-157/23](#)). Men direktivet afskærer ikke nationale ansvarsordninger på **andet grundlag**. Det fremhævede Domstolen udtrykkeligt i [C-65/20](#), hvor den bemærkede, at afgørelsen ikke afskærer skadelidte fra at rejse krav efter nationale regler om ansvar i eller uden for kontrakt, herunder culpa og mangelsbeføjelser. Det er præcis dét rum, § 13 udfylder.

LOV	Produktansvarsloven § 1	Produktansvarsloven § 2, stk. 2	Produktansvarsloven § 6, stk. 1
	Produktansvarsloven § 8, stk. 1	Produktansvarsloven § 13	Produktansvarsloven § 14, stk. 2
PRAKSIS	EU-Domstolen · Leverandørs ansvar som »producent« ved identitet mellem varemærke og virksomhedsnavn 19.12.2024 EU-Domstolen · Produktansvar: Urigtige sundhedsråd i en avis anses ikke for et "defekt produkt" i henhold til direktiv 85/374/EØF 10.06.2021 Sø- og Handelsretten · Sø- og Handelsretten: Erstatningsansvar for mangelfulde søkort - Produktansvarsloven 03.06.2005		

§ 2 Defektbegrebet: den sikkerhed, som med rette kan forventes

[Produktansvarsloven § 5, stk. 1](#) definerer defekten:

Et produkt lider af en defekt, når det ikke frembyder den sikkerhed, som med rette kan forventes. Ved bedømmelsen heraf tages hensyn til alle omstændigheder, navnlig til: 1) produktets markedsføring, 2) den anvendelse af produktet, som med rimelighed kan forventes, og 3) tidspunktet, da produktet er bragt i omsætning.

Bestemmelsen svarer til [direktivets artikel 6](#). Fire træk ved defektvurderingen fremgår tydeligt af forarbejderne til den oprindelige lov:

- **Målestokken er objektiv.** Lovforarbejderne udtaler, at *hvilken grad af sikkerhed, et produkt bør frembyde for ikke at blive anset som defekt, må afgøres efter generelle objektive kriterier og uafhængig af den konkrete skadelidtes opfattelse af produktets anvendelsesmuligheder*. Det er altså ikke skadelidtes subjektive forventning, der er afgørende.
-

Offentlige sikkerhedsforskrifter er en tærskel. Bringes et produkt i omsætning i strid med de sikkerhedsforskrifter eller godkendelseskrav, der gælder for produkttypen, vil det efter forarbejderne "som udgangspunkt altid blive anset for defekt, idet forbrugeren må være berettiget til at forvente den grad af sikkerhed, som følger af gældende offentlige bestemmelser". Omvendt er det ikke nok, at producenten beviser, at hans produkt "ikke er værre end de fleste af samme kategori".

- **Markedsføring, advarsler og instruktioner tæller med.** Udtrykket *markedsføring* i nr. 1 dækker efter forarbejderne alle oplysninger om produktet – annoncer, brugsanvisninger, advarsler. Men en advarsel frigør ikke altid: *Kan en fare uden væsentlige vanskeligheder og fordyrelse af produktet, imødegås ved en konstruktionsmæssig forbedring, vil en advarsel eller instruktion endvidere normalt heller ikke kunne fritage for ansvar.*
- **Sikkerhedsniveauet fastfryses på omsætningstidspunktet.** Efter § 5, stk. 2 er et produkt ikke defekt, alene fordi der senere er bragt et bedre produkt i omsætning. Forarbejderne bruger billedet, at man ikke kan forvente, at ældre bilmodeller har lige så gode bremses som nye – men tilføjer, at ældre produkter ikke af den grund aldrig kan være defekte.

Betænkning nr. 1256/1993 om produktsikkerhed (Industriministeriet) formulerer testen samfundsmæssigt:

Når der under en brug, som ligger inden for de former for brug, produktet af brugeren med rimelighed udsættes for, sker en skade, som i relation til det pågældende produkt går ud over, hvad der kan anses for samfundsmæssigt acceptabelt, er produktet defekt.

Betænkningen kontrasterer dybfryseren med den kortsluttende kompressor, sodavandsflasken der eksploderer, fuldkornsbrødet med småsten og bilen med underdimensionerede bremses (defekte produkter) med kniven, der kan skære, og dynamitten, der kan eksplodere – produkter, der blot skal omgås med fornøden forsigtighed.

Dansk nævns- og domspraksis følger dette mønster tæt. Forbrugerklagenævnet fandt i [01-10-7042](#), at et glasbord, der kollapsede og ødelagde et trægulv, led af en defekt efter § 5. I [2003-650/7-273](#) var en skænk med uhensigtsmæssig overfladebehandling (bejdse og voks af ubestemmelig herkomst) defekt, fordi den *under almindelig brug* smittede af på forbrugerens gulv, og i [2005-612/7-866](#) gjaldt det samme for cowboybukser, der smittede af på en sofa – erstatningen blev skønsmæssigt fastsat til 5.000 kr. under hensyn til sofaens alder og købspris. Også en defekt medbringerring på en cykel, der medførte en cykelulykke, blev bedømt efter §§ 4, 5 og 6 i byrettens dom i [BS-1724/2007-KOL](#).

Defektvurderingen knytter sig til **produktet selv** – ikke til den ydelse, produktet formidler. Det er kernen i [C-65/20 \(KRONE-Verlag\)](#), hvor en avislæser fulgte et sundhedsråd om peberrodsomslag, der på grund af en trykfejl angav "to til fem timer" i stedet for "to til fem minutter", og pådrog sig en alvorlig toksisk hudreaktion. Domstolen kendte for ret:

Artikel 2 i Rådets direktiv 85/374/EØF, sammenholdt med direktivets artikel 1 og 6, skal fortolkes således, at et eksemplar af en trykt avis, som ved omtale af et paramedicinsk emne giver et urigtigt sundhedsråd vedrørende anvendelsen af en plante, hvis efterlevelse har forårsaget skade på helbredet hos en læser af denne avis, ikke udgør et »defekt produkt« i disse bestemmelsers forstand.

Begrundelsen – at defekten skal knytte sig til forhold, der er uadskilleligt forbundet med produktet selv, og at tjenesteydelser falder uden for direktivet – er den samme, der gør, at et **søkort** derimod er et produkt: i [S-1-03](#) fastslog Sø- og Handelsretten, at søkortet var et produkt efter § 3, at ophavsretten til kortets indhold

var uden betydning, og at kortet ikke levede op til den sikkerhed, en lystsejler med rette kunne forvente, da dybdeoplysningerne var forkerte.

LOV

Produktansvarsloven § 3

Produktansvarsloven § 4

Produktansvarsloven § 5, stk. 1, 2

Produktansvarsloven § 6

PRAKSIS	EU-Domstolen · Produktansvar: Urigtige sundhedsråd i en avis anses ikke for et "defekt produkt" i henhold til direktiv 85/374/EØF	10.06.2021
	Sø- og Handelsretten · Sø- og Handelsretten: Erstatningsansvar for mangelfulde søkort - Produktansvarsloven	03.06.2005
	Byretten · Sag om produktansvar: Cykelulykke forårsaget af defekt medbringerring	28.12.2011
	Forbrugerklagenævnet · Glasbord kollapsede og ødelagde trægulv – Erhvervsdrivende erstatningsansvarlig	30.11.2011
	Forbrugerklagenævnet · Cowboybukser smittede af på sofa – erstatning for skade?	30.08.2007
	Forbrugerklagenævnet · Sælger af skænk hæfter for skader forårsaget af afsmitning på gulv	31.05.2006

§ 3 Hvad er et produkt – og hvad er en produktskade?

Produktbegrebet er bredt. Efter § 3 forstås ved et produkt *enhver løsøregenstand, hvad enten denne er forarbejdet eller er et naturprodukt, og uanset om genstanden er indføjlet som en bestanddel af en anden løsøregenstand eller en fast ejendom*. Reglerne omfatter også elektricitet. Den oprindelige undtagelse i § 3, stk. 2, for uforarbejdede produkter fra jordbrug, husdyrbrug, fiskeri og jagt er ikke længere en del af den konsoliderede lovtekst – også naturprodukter er i dag omfattet.

Skadetyperne er derimod snævre. § 2 omfatter:

- erstatning og godtgørelse for **personskade** samt erstatning for tab af forsørger – uden begrænsninger, og
- erstatning for **tingsskade**, men kun hvis genstanden *efter sin art sædvanligvis er beregnet til ikke-erhvervsmæssig benyttelse og hovedsagelig er anvendt af skadelidte i overensstemmelse hermed*, jf. § 2, stk. 2. Rent erhvervsmæssig tingsskade falder altså uden for loven og må søges dækket efter det ulovbestemte produktansvar, jf. § 13.

Den mest omtvistede grænse er sidste punktum i § 2, stk. 2: "**Loven omfatter ikke skade på selve det defekte produkt.**" Skade på produktet selv er ikke produktansvar, men et mangels- eller kontraktspørgsmål. Problemet spidser til, når en defekt **komponent** ødelægger det færdige produkt, den indgår i: er det produktskade eller selvbeskadigelse?

Spørgsmålet nåede Højesteret i [Sag 199/2016](#) (dom af 13. september 2017), der netop angik **sondringen mellem produktskade og selvbeskadigelse ved defekte skibsmotorer** og blev afgjort med § 2, stk. 2 som omdrejningspunkt. Sagen kom fra Sø- og Handelsretten, hvor [S-13-13, J. Lauritzen A/S mod MAN Diesel & Turbo SE](#) angik et **defekt cylindersmøreoliesystem** i skibsmotorer, og hvor retten tillige inddrog købelovens § 43 og § 54. Sagskomplekset er den centrale danske illustration af, at når den defekte del og den skadede genstand udgør ét og samme produkt i lovens forstand, er tabet ikke en produktskade, men et mangelstab, der skal afvikles ad kontraktretlig vej.

To yderligere begrænsninger gælder på erstatningssiden:

- **Selvrisiko ved tingsskade.** Efter § 8, stk. 1 fradrages 4.000 kr. i erstatningen for tingsskade. Fradraget gælder kun kravet efter loven – ikke krav efter de almindelige regler, jf. § 13. Det var netop dét, forsikringsselskabet

forgæves forsøgte at udnytte i [S-1-03](#), og som Forbrugerklagenævnet omvendt kom skadelidte til gode i [2005-612/7-866](#) ved at anvende det ulovbestemte ansvar, hvor selvriskoreglen ikke fandt anvendelse.

- **Egen skyld.** [§ 9](#) tillader nedsættelse eller bortfald, hvis skadelidte har medvirket ved forsæt eller uagtsomhed; ved tingsskade sker nedsættelsen i beløbet *efter* fradrag af selvriskoen, jf. [§ 9, stk. 2](#). I søkortsagen blev egen skyld-indsigelsen afvist: det var forsvarligt af sejleren at vælge ruten, når kortet viste en dybde mellem 2 og 4 meter.

LOV

[Produktansvarsloven § 2, stk. 2](#)
[Produktansvarsloven § 3](#)
[Produktansvarsloven § 8, stk. 1](#)
[Produktansvarsloven § 9, stk. 2](#)
[Produktansvarsloven § 13](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om sontringen mellem produktskade og selvbeskadigelse ved defekte skibsmotorer	13.09.2017
	Sø- og Handelsretten · Produktansvar for defekt cylindermøreoliesystem – J. Lauritzen A/S mod MAN Diesel & Turbo SE	15.08.2016
	Sø- og Handelsretten · Sø- og Handelsretten: Erstatningsansvar for mangelfulde søkort - Produktansvarsloven	03.06.2005
	Forbrugerklagenævnet · Cowboybukser smittede af på sofa – erstatning for skade?	30.08.2007

Ansvarssubjekterne: producent, importør, mærkeanbringer og mellemhandler

§ 4

[§ 4](#) udpeger tre kategorier og en subsidier opsamling:

1. **Producent** ([§ 4, stk. 1](#)): den, der fremstiller et færdigt produkt, et delprodukt eller en råvare, den, der frembringer eller indsamler et naturprodukt – **samt den, der ved at anbringe sit navn, mærke eller andet kendetegn på produktet udgiver sig for at være dets producent** (»quasi-producenten«).
2. **Importør** ([§ 4, stk. 2](#)): den, der erhvervsmæssigt indfører et produkt i EU med henblik på videresalg, udlejning, leasing eller anden omsætning, anses ligeledes som producent.
3. **Mellemhandler** ([§ 4, stk. 3](#)): den, som erhvervsmæssigt bringer produktet i omsætning uden at være producent.
4. **Subsidiært producentansvar** ([§ 4, stk. 4-5](#)): kan skadelidte ikke konstatere, hvem der har produceret eller importeret produktet, anses **enhver mellemhandler** som producent – medmindre mellemhandleren inden rimelig tid oplyser producentens, importørens eller sin egen leverandørs navn og adresse. Mellemhandleren kan ikke henvise skadelidte til en ansvarlig med hjemting uden for EU.

EU-Domstolen har strakt quasi-producentbegrebet langt. I [C-264/21](#) fastslog Domstolen, at anvendelse af varemærke på produktet medfører status som producent. I [C-157/23 \(Ford Italia\)](#) – hvor en airbag i en Ford ikke udløstes ved et trafikuheld – gik Domstolen skridtet videre og fandt, at det er **uden betydning, om leverandøren selv fysisk har anbragt sit navn**:

Det er [...] uden betydning [...] om vedkommende selv fysisk har anbragt en sådan angivelse på det nævnte produkt, eller om dennes navn indeholder den angivelse, som fabrikanten har påført produktet, og som svarer til sidstnævntes navn. I disse to tilfælde udnytter leverandøren sammenfaldet mellem den omhandlede benævnelse og sit eget selskabsnavn til at præsentere sig over for forbrugeren som ansvarlig for produktets kvalitet ...

Den italienske distributør *Ford Italia SpA* hæftede altså som producent, alene fordi navnesammenfaldet gav forbrugeren indtryk af, at selskabet indestod for produktet. Formålet er efter Domstolen at undgå, at forbrugeren skal navigere i komplekse koncernstrukturer for at finde den rette ansvarlige.

Mellemhandlerens ansvar har skiftet karakter. Den oprindelige § 10 (fra 1989) lød: "*En mellemhandler hæfter for produktansvar umiddelbart over for skadelidte og senere mellemhandlere i omsætningskæden*" – en ren, objektiv hæftelse for producentens ansvar. Den ordning blev underkendt af EF-Domstolen i **sag C-402/03, Skov Æg mod Bilka** (dom af 10. januar 2006), fordi direktivet fuldharmoniserer kredsen af ansvarlige. Danmark ændrede derfor loven ved [lov nr. 541 af 8. juni 2006 om ændring af lov om produktansvar \(Ændring af reglerne om mellemhandlers ansvar for produktskader\)](#). Den gældende § 10 er et **præsumptionsansvar**:

En mellemhandler skal erstatte produktskader omfattet af § 2, medmindre mellemhandleren kan godtgøre, at skaden ikke skyldes dennes fejl eller forsømmelse.

Men Skov Æg-dommen ryddede ikke banen for det ulovbestemte ansvar. Forbrugerklagenævnet fastholdt umiddelbart efter dommen – i [2003-650/7-273](#) (skænken) og [2005-612/7-866](#) (cowboybukserne) – at sælgeren **som mellemhandler hæftede for producentens produktansvar umiddelbart over for forbrugeren** efter de i retspraksis udviklede regler, jf. § 13, og at dette resultat *ikke* var i strid med direktivet, netop under henvisning til C-402/03. Samme linje ses i nævnets afgørelse om **forhandleres hæftelse for produktansvar ved tingsskade forårsaget af defekt duftlys** (sag 2003-69/7-1 m.fl.) og i [01-10-7042](#), hvor både § 5 og § 10 blev bragt i anvendelse over for den erhvervsdrivende.

Er flere ansvarlige, hæfter de **solidarisk**, jf. § 11, stk. 1. Den mellemhandler eller importør, der har betalt, **indtræder i skadelidtes krav** mod tidligere led i omsætningskæden, jf. § 11, stk. 3 – men regreskravet kan bortfalde eller nedsættes, hvis den regressøgende selv har medvirket til skaden. Endelig kan loven efter § 12 ikke ved forudgående aftale fraviges til skade for skadelidte.

LOV

[Produktansvarsloven § 4, stk. 1-5](#)
[Produktansvarsloven § 10](#)
[Produktansvarsloven § 11, stk. 1, 3](#)
[Produktansvarsloven § 12](#)
[Produktansvarsloven § 13](#)

PRAKSIS	EU-Domstolen · Leverandørs ansvar som »producent« ved identitet mellem varemærke og virksomhedsnavn	19.12.2024
	EU-Domstolen · Produktansvar: Anvendelse af varemærke på et produkt medfører status som producent	07.07.2022
	Forbrugerklagenævnet · Glasbord kollapsede og ødelagde trægulv – Erhvervsdrivende erstatningsansvarlig	30.11.2011
	Forbrugerklagenævnet · Cowboybukser smittede af på sofa – erstatning for skade?	30.08.2007
	Forbrugerklagenævnet · Sælger af skænk hæfter for skader forårsaget af afsmitning på gulv	31.05.2006
	Forbrugerklagenævnet · Forbrugerklagenævnets afgørelse om forhandleres hæftelse for produktansvar ved tingsskade forårsaget af defekt duftlys	31.12.2002

§ 5 Bevisbyrden: skade, defekt og årsagsforbindelse

Det objektive ansvar er ikke et ansvar uden bevis. § 6, stk. 2 er utvetydig:

Det påhviler skadelidte at føre bevis for skaden, defekten og årsagsforbindelsen mellem defekten og skaden.

Bestemmelsen svarer til direktivets artikel 4. Det er altså ikke producenten, der skal bevise, at produktet var i orden – det er skadelidte, der skal bevise, at det ikke var det, og at netop defekten forårsagede skaden.

Den praktiske vanskelighed ved dette krav – særligt på medicinske og teknisk komplekse områder – er behandlet af EU-Domstolen i [C-621/15 \(W m.fl. mod Sanofi Pasteur\)](#). En patient udviklede multipel sklerose kort efter vaccination mod hepatitis B, og den medicinske forskning kunne hverken be- eller afkræfte en årsagssammenhæng. Domstolen fandt en dobbelt balance:

- Direktivets artikel 4 er **ikke** til hinder for en national bevisregel, hvorefter retten kan fastslå defekt og kausalitet på grundlag af **bestyrkede, præcise og samstemmende formodninger** – fx den tidsmæssige nærhed mellem vaccination og sygdomsdebut, fravær af personlige og familiære fortilfælde, og et betydeligt antal registrerede lignende tilfælde. Et krav om sikkert videnskabeligt bevis ville gøre det uforholdsmæssigt vanskeligt at gøre producentansvaret gældende og berøve direktivet dets effektive virkning.
- Direktivet **er** derimod til hinder for en regel, der **automatisk** antager årsagsforbindelse, når visse forudbestemte indikationer foreligger. En sådan automatik ville vende bevisbyrden og fratage producenten muligheden for at føre modbevis.

De nationale domstole skal med andre ord bevare den frie bevisbedømmelse og inddrage alle producentens modargumenter.

Dansk praksis viser samme mønster af **konkret, samlet bevisbedømmelse**. I [S-1-03](#) lagde Sø- og Handelsretten statskartografens forklaring til grund om, at oplysningerne om den 0,9 m dybe grund og det stenede område var "misset" under digitaliseringen, og sluttede derfra både til defekt og til kausalitet: havde grunden og stenene været markeret, ville det "ikke have været tilrådeligt at sejle ... ad denne rute". I [BS-1724/2007-KOL](#) om cykelulykken forårsaget af en defekt medbringerring var det tilsvarende [§ 6, stk. 1](#) sammenholdt med [§ 5, stk. 1](#), der bar afgørelsen. Og i Sø- og Handelsrettens dom i [H-322-98](#) om skader på pottenelliker efter anvendelse af et vækstretarderende sprøjtemiddel stod netop årsagssammenhængen mellem middel og planteskade i centrum.

Direktiv (EU) 2024/2853 adresserer dette bevisproblem direkte – se sidste afsnit om [artikel 9](#) (editionspligt) og [artikel 10](#) (formodningsregler).

LOV	Produktansvarsloven § 5, stk. 1	Produktansvarsloven § 6, stk. 1, 2	
PRAKSIS	EU-Domstolen · Produktansvar for vacciner: Bevis for årsagsforbindelse og defekt uden videnskabelig konsensus (Direktiv 85/374)		20.06.2017
	Sø- og Handelsretten · Sø- og Handelsretten: Erstatningsansvar for mangelfulde søkort - Produktansvarsloven		03.06.2005
	Sø- og Handelsretten · Sag om erstatningsansvar for skader på pottenelliker efter anvendelse af vækstretarderende sprøjtemiddel		26.04.2004
	Byretten · Sag om produktansvar: Cykelulykke forårsaget af defekt medbringerring		28.12.2011

§ 6 Ansvarsfrihedsgrundene – og udviklingsskaden som den vigtigste

[§ 7](#) opregner udtømmende de tilfælde, hvor producenten går fri af det objektive ansvar. Bevisbyrden er **producentens** – det fremgår udtrykkeligt af bestemmelsens indledning og af forarbejderne.

[§ 7, stk. 1](#) – producenten er ikke ansvarlig, hvis denne beviser:

Nr.	Ansvarsfrihedsgrund	Kernen efter forarbejderne
1	Produktet er ikke bragt i omsætning	Typisk sket ved overgivelse til forhandler eller selvstændig fragtfører; ved tyveri fra lageret er producenten ikke objektivt ansvarlig – men kan ifalde culpaansvar for uforsvarlig opbevaring
2	Ikke fremstillet/omsat erhvervmæssigt	Enkeltstående salg af hjemmefremstillede produkter falder uden for; regelmæssigt salg som led i erhvervsvirksomhed er omfattet
3	Defekten skyldes uforudsigelige offentlige forskrifter	Kun ved <i>uforudsigelige</i> krav. Har producenten frit spillerum inden for offentligt fastsatte rammer, er han objektivt ansvarlig, selv om han holder sig inden for rammerne
4	Udviklingsskade	Defekten kunne ikke opdages på grundlag af den videnskabelige og tekniske viden på omsætningstidspunktet

Udviklingsskaden (nr. 4) er den mest omdiskuterede. Forarbejderne til den oprindelige lov definerer figuren præcist:

Det afgørende ved bedømmelsen af, om producenten er ansvarlig efter lovforslaget, er ikke, hvilken viden den pågældende producent faktisk sad inde med, da han bragte produktet i omsætning, men om det efter den tilgængelige videnskabelige og tekniske viden, der forelå på dette tidspunkt, måtte betragtes som fejlfrit. [...] Hvis det først på baggrund af udviklingen i den videnskabelige og tekniske viden på et senere tidspunkt bliver muligt at erkende, at det produkt, som blev betragtet som fejlfrit, i virkeligheden er farligt, er der tale om de såkaldte udviklingsskader, for hvilke producenten ikke ifalder ansvar.

To pointer er værd at fastholde:

- Målestokken er **objektiv og global** – den *tilgængelige* videnskabelige og tekniske viden, ikke producentens egen viden. En producent, der ikke har fulgt med i forskningen, kan altså ikke påberåbe sig sin egen uvidenhed.
- Hvor dybtgående undersøgelser producenten bør foretage, afhænger efter forarbejderne af **produktets karakter og egenskaber**, herunder hvordan produktet må forventes at blive anvendt. Jo farligere produkttypen er, desto mere kræves der.

Hertil kommer to selvstændige frihedsgrunde:

- § 7, stk. 2:** producenten er ikke ansvarlig, hvis det **må antages**, at defekten ikke var til stede, da han bragte produktet i omsætning. Beviskravet er her lempeligere ("antageliggør"), fordi producenten ikke har indflydelse på, at et produkt bliver defekt ved slid eller forkert brug efter omsætningen.
- § 7, stk. 3: delproducenten** går fri, hvis defekten skyldes udformningen af det færdige produkt eller anvisninger fra færdigvareproducenten. Bestemmelsen er praktisk vigtig i komplekse forsyningskæder – komponentproducenten skal ikke bære ansvaret for slutproducentens designvalg.

Bemærk, at ingen af frihedsgrundene gælder for krav rejst efter det **ulovbestemte** produktansvar, jf. **§ 13**. Her er spørgsmålet i stedet, om producenten har handlet culpøst – og her kan netop manglende produktovervågning eller forsømt tilbagekaldelse blive afgørende.

LOV

Produktansvarsloven § 7, stk. 1-3

Produktansvarsloven § 13

§ 7 Produktsikkerhedsreguleringen som defektmålestok – og som strafsanktioneret pligt

Produktansvaret lever ikke i et vakuum. Ved siden af erstatningsreglerne står en tæt **offentligretlig produktsikkerhedsregulering**, som både leverer målestokken for defektvurderingen og et selvstændigt strafansvar.

Hovedloven er [lov om produkter og markedsovervågning](#) (produktloven), der supplerer EU's markedsovervågningsforordning (EU) 2019/1020. [Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om fyrværkeri](#) beskriver formålet:

Formålet med produktloven er ... at styrke beskyttelsen af forbrugeren og øge produktsikkerheden helt generelt. ... Produktloven skal modvirke, at erhvervsdrivende kan slippe afsted med at bryde reglerne og opnå konkurrencemæssige fordele på bekostning af danskernes sikkerhed og sundhed.

De konkrete pligter udmøntes i bekendtgørelser. [Elmaterielbekendtgørelsen](#) er et godt eksempel: fabrikanten skal have procedurer til sikring af produktionsseriens fortsatte overensstemmelse, foretage stikprøvekontrol, føre register over klager og tilbagekaldelser samt holde distributørerne orienteret (§ 16); ved kendskab til manglende overensstemmelse skal fabrikanten straks trække produktet tilbage eller kalde det tilbage og orientere Sikkerhedsstyrelsen (§ 20). Og – helt parallelt med produktansvarslovens quasi-producentregel – bestemmer § 24, at en importør eller distributør, der bringer materiel i omsætning **under eget navn eller varemærke**, anses for fabrikant og underlægges fabrikantens forpligtelser. Tilsvarende pligtstrukturer findes i [bekendtgørelsen om legetøj](#).

Denne regulering har **direkte erstatningsretlig betydning**: som anført i forarbejderne til § 5 vil et produkt, der ikke overholder de gældende sikkerhedsforskrifter, som udgangspunkt altid blive anset for defekt. Overtrædelse af produktsikkerhedsreglerne er dermed i praksis en genvej til defektkonstatering – en tankegang, som det nye direktiv nu kodificerer udtrykkeligt i [artikel 10, stk. 2, litra b](#).

Strafsiden er reel. [Rigsadvokatmeddelelsen om fyrværkeri, afsnit 5.2.1.2](#) fastsætter, at der for overtrædelser af produktloven som udgangspunkt skal nedlægges påstand om en bøde på **50.000 kr.**, og at bødeniveauet differentieres efter fire parametre: tilregnelser, konsekvens, sandsynlighed og virksomhedens omsætning. Straffen kan stige til **fængsel indtil 2 år** under skærpende omstændigheder – bl.a. når overtrædelsen har *fremkaldt fare for sikkerhed eller sundhed* eller *medført en ulykke med alvorlig personskade eller døden til følge*.

Domspraksis følger dette. I [AM2024.11.11B](#) blev en fabrikant af en **hammermølle, der brød i brand under drift**, idømt bøde for overtrædelse af [produktlovens § 5, stk. 1](#): maskinen manglede automatisk nødstop og alarm ved funktionsfejl, brugsanvisningen beskrev ikke fejltilstande, EF-overensstemmelseserklæringen henviste til ophævede standarder, og risikovurderingen havde slet ikke identificeret brandrisikoen ved tilstopning. Udgangspunktet på 60.000 kr. blev nedsat til 30.000 kr. på grund af en sagsbehandlingstid på knap 3½ år. I [AM2023.08.21B](#) fik en fyrværkeridistributør en bøde på 200.000 kr. for at have gjort 72 stk. fyrværkeri tilgængeligt på markedet uden danske brugsanvisninger og sikkerhedsinformationer – retten lagde vægt på fyrværkeriets indbyggede farlighed, men i formildende retning på, at produkterne var CE-mærkede, og at der ikke var bevis for salg til forbrugere.

EU-retligt understøttes billedet af, at **bevisbyrden for overensstemmelse påhviler fabrikanten**. I [C-694/21 \(Brunswick Bowling\)](#) fastslog Domstolen, at når en fabrikant frivilligt påberåber sig en harmoniseret standard i overensstemmelseserklæringen, skal standarden følges **fuldt ud** – en gangbrobredde på 190 mm mod standardens 500 mm bragte formodningen om overensstemmelse til fald, og en medlemsstat kunne forbyde maskinerne, selv om andre medlemsstater (herunder Danmark) havde godkendt dem. Distributørleddets omhuforpligtelse er senest præciseret i [C-10/24 \(Dürr Dental\)](#).

LOV

[Lov om produkter og markedsovervågning § 5, stk. 1](#)
[Lov om produkter og markedsovervågning § 37](#)
[Produktansvarsloven § 5](#)

PRAKSIS	EU-Domstolen · EU-Domstolen: Distributørers omhuforpligtelse ved CE-mærket medicinsk udstyr fejlmærket som "maskine" (C-10/24, Dürr Dental)	04.06.2026
	EU-Domstolen · Maskindirektivet: Medlemsstaters ret til at forbyde farligt udstyr trods godkendelse i andre medlemsstater – Brunswick-sagen	27.04.2023
	Byretten · Bøde til fabrikant for alvorlige sikkerhedsmangler og dokumentationsfejl på hammermølle efter brand	11.11.2024
	Byretten · Bødestraf til virksomhed for manglende danske brugsanvisninger på fyrværkeri	21.08.2023

§ 8 Tilbagekaldelse, produktansvarsforsikring og rene formuetab

Et af de mest praktiske spørgsmål i erhvervsforhold er: **hvem betaler for tilbagekaldelsen?** Udgifter til at kalde et mistænkt produkt tilbage, undersøge det og udskifte komponenter er ikke erstatning for en produktskade – der er (endnu) ingen skade sket. Spørgsmålet afgøres derfor efter **forsikringsaftalen**, ikke efter produktansvarsloven.

Det illustreres af et fuldt instansforløb om **defekte køleskabe**:

Instans	Afgørelse	Kerne
Byretten	BS-49446/2018-KBH (13. januar 2020)	Dækning af produkttilbagekaldelsesudgifter vurderet efter produktansvarslovens § 5, stk. 1 og forsikringsaftalelovens § 52
Landsretten	BS-3714/2020-OLR (27. januar 2021)	Dækning under kombineret erhvervs- og produktansvarsforsikring
Højesteret	BS-36013/2021-HJR (18. maj 2022)	Forsikringsdækning ved produkttilbagekaldelse – inspektion af defekte køleskabe efter afværget fare

Sagskomplekset viser, at grænsen mellem *afværgeomkostninger* og *skadesudgifter* er central: når faren er afværget, er spørgsmålet, om policen alligevel dækker den efterfølgende inspektion af de øvrige eksemplarer.

Den offentligretlige tilbagekaldelsespligt er reguleret særskilt. [Tilbagetrækningsvejledningen](#) sonder skarpt mellem **salgsstop**, **tilbagetrækning** (fjernelse fra handelskæden, før produktet er nået forbrugeren) og **tilbagekaldelse** (aktiv information til forbrugerne om at returnere eller destruere). På medicinsk udstyr gælder tilsvarende regler om *sikkerhedsrelaterede korrigerende handlinger*, jf. [Lægemiddelstyrelsens vejledning til fabrikanter om markedsovervågning](#).

Produktansvarsforsikring er standard i erhvervslivet og i byggeriets aftalesystem. Efter [AB 18 § 11, stk. 3](#) skal entreprenøren og eventuelle underentreprenører have *sædvanlig erhvervs- og produktansvarsforsikring*. [AB Forenklet § 44](#) går videre og **begrænser** entreprenørens produktansvar:

Entreprenørens erstatningsansvar for skader, der er forårsaget af en defekt ved et produkt, der indgår i bygge- og anlægsarbejdet (produktansvar), er begrænset til dækningen ifølge den tegnede produktansvarsforsikring ... Stk. 2. Entreprenøren er ikke ansvarlig for driftstab, avancetab eller andet indirekte tab ...

Sådanne begrænsninger er kun gyldige inden for det ulovbestemte ansvars område og over for erhvervsdrivende medkontrahenter; over for skadelidte kan produktansvarsloven som nævnt ikke fraviges på forhånd, jf. [§ 12](#). Selv i staten er produktansvar undtaget fra selvforsikringsprincippet: efter [cirkulære om selvforsikring i staten § 5](#) *kan der tegnes forsikring for produktansvar og professionelt ansvar i forbindelse med indtægtsdækket virksomhed og bevillingstypen statsvirksomhed*.

Ansvarsfraskrivelser holder ikke altid. I Østre Landsrets dom i [8A-9510/2012](#) om mangelfuld leverance af specialmaskiner blev en klausul, der fritog leverandøren for indirekte tab og tabt avance, tilsidesat som urimelig i lyset af omfanget af den grove forsømmelse fra producentens side, og der blev tilkendt erstatning for både reparations- og rådgivningsomkostninger samt (nedsat) tabt avance. Dommen minder om, at grænsen mellem produktansvar og kontraktansvar for driftstab i praksis afgøres efter en samlet rimelighedsvurdering.

Endelig peger [C-581/18](#) på forsikringsdækningens grænser i grænseoverskridende sager: en **geografisk begrænsning** i producentens ansvarsforsikring for medicinsk udstyr efterlod skadelidte i andre medlemsstater uden dækning – et problem, som det nye direktiv adresserer i [artikel 8, stk. 5](#) ved at åbne for nationale sektorspecifikke erstatningsordninger, når ingen ansvarlig kan findes eller de ansvarlige er insolvente.

LOV	Forsikringsaftaleloven § 52	Produktansvarsloven § 5, stk. 1	Produktansvarsloven § 12
PRAKSIS	Højesteret · Forsikringsdækning ved produkttilbagekaldelse: Inspektion af defekte køleskabe efter afværget fare EU-Domstolen · Geografisk begrænsning i ansvarsforsikring for medicinsk udstyr og forbuddet mod forskelsbehandling (Art. 18 TEUF) Landsretten · Dom om dækning af produkttilbagekaldelsesudgifter under kombineret erhvervs- og produktansvarsforsikring Landsretten · Erstatningsansvar for mangelfuld leverance af specialmaskiner og driftstab Byretten · Sag om dækning af produkttilbagekaldelsesudgifter for defekte køleskabe		
			18.05.2022 11.06.2020 27.01.2021 26.02.2013 13.01.2020

§ 9 Forældelse og de tidsmæssige grænser

[§ 14](#) opstiller **to frister**, der begge skal overholdes:

- En **relativ frist på 3 år** regnet fra den dag, da skadelidte fik eller burde have fået kendskab til *skaden, defekten og vedkommende producents navn og opholdssted*, jf. § 14, stk. 1. Fristen løber altså først, når skadelidte havde eller burde have haft tilstrækkelig viden til faktisk at kunne rejse kravet. Forarbejderne understreger, at kendskab til *mellemhandlerens* navn ikke er nok – det skal være producentens.
- En **absolut frist på 10 år** fra den dag, producenten bragte det skadevoldende produkt i omsætning, jf. § 14, stk. 2. Baggrunden er efter forarbejderne, at produkter med tiden udsættes for slid og ælde, så det bliver stadig vanskeligere for producenten at bevise, at defekten ikke fandtes ved omsætningen.

To forhold er praktisk vigtige:

1. **10-årsfristen gælder ikke for det ulovbestemte ansvar.** § 14, stk. 2, sidste punktum fastslår udtrykkeligt, at bestemmelserne *ikke gælder for krav om erstatning for produktskade efter dansk rets almindelige regler om erstatning i eller uden for kontrakt*, jf. § 13. Skadelidte, hvis krav er bortfaldet efter loven, kan derfor stadig have et krav i behold på culpagrundlag.
2. **Ved løbende brug af samme produkttype** – fx et lægemiddel indtaget gennem flere år – fandt Justitsministeriet i forarbejderne, at det formentlig er tilstrækkeligt, at det **sidste** produkt, skadelidte har anvendt, er bragt i omsætning inden for 10-årsfristen.

Ikke-konsolideret ændring: § 14 er nyaffattet ved **lov nr. 523 af 6. juni 2007** om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v., med ikrafttræden 1. januar 2008, således at forældelsen følger den moderniserede **forældelseslov** med en særskilt absolut frist på 10 år fra produktets omsætning. Ændringen er endnu ikke rullet ind i den konsoliderede lovebetydning (LBK af 20. marts 2007), og henvisningerne i lovteksten til 1908-loven skal derfor læses i lyset heraf.

Det nye direktiv strammer og lemper samtidig. Efter **artikel 17** fastholdes 10-årsfristen fra omsætning eller ibrugtagning (og fra tidspunktet for en **væsentlig ændring** af produktet), men der indføres en **25-årig udløbsfrist** for skadelidte, som på grund af en **personskades latenstid** ikke har kunnet anlægge sag inden for de 10 år. Det er en direkte reaktion på de sagstyper – asbest, lægemidler, implantater – hvor skaden først viser sig årtier efter eksponeringen.

LOV

Produktansvarsloven § 13

Produktansvarsloven § 14, stk. 1, 2

Afgrænsning: mangelsansvar, medicinsk udstyr og

§ 10 lægemiddelskader

Defekt er ikke mangel. Forarbejderne til § 5 siger det rent ud: "*Defekt i lovforslagets forstand er forskelligt fra købelovens mangelsbegreb. Det er derfor ingen betingelse for at pålægge ansvar for en produktskade, at produktet lider af en mangel i købelovens forstand.*" Omvendt gælder, at manglende eller forsinket leverance ikke er en defekt, og at et produkts manglende anvendelighed kan gøre det defekt, hvis det derved volder skade – forarbejderne bruger eksemplet med fryseren, der på grund af en defekt ophører med at fungere og ødelægger de nedfrosne fødevarer.

Grænsen ses tydeligt i nævnspraksis, hvor de to spor ofte anvendes **samtidig**: i 2005-612/7-866 var cowboybukserne både mangelfulde efter **købelovens § 76, stk. 1, nr. 4** (hvilket berettigede forbrugeren til at hæve

købet af bukserne) og defekte efter [produktansvarslovens § 5](#) (hvilket bar erstatningen for skaden på sofaen). Mangelsbeføjelserne dækker interessen i selve varen; produktansvaret dækker skaden på **andre** værdier.

Medicinsk udstyr ligger i et krydsfelt. I [C-219/15 \(brystimplantater\)](#) tog EU-Domstolen stilling til det **bemyndigede organs** ansvar og kontrolpligter over for patienterne – altså ansvaret for det certificeringsled, der ligger uden for produktansvarsdirektivets producentkreds. Og [C-581/18](#) viste, hvordan en geografisk begrænset ansvarsforsikring kan efterlade skadelidte uden reel dækning, selv når producentansvaret består.

Lægemiddelskader er trukket helt ud af produktansvarslovens praktiske anvendelsesområde af en særlig, statsfinansieret ordning i [klage- og erstatningsloven](#). Systematikken er:

- Behandlingsskadeerstatning ydes **ikke** for skader, der skyldes egenskaber ved de anvendte lægemidler, jf. [§ 21](#).
- I stedet gælder lovens kapitel om lægemiddelskader. Efter [§ 43](#) erstattes en lægemiddelskade opstået som følge af **bivirkninger** kun, *hvis bivirkningerne efter deres karakter eller omfang går ud over, hvad skadelidte med rimelighed bør acceptere* – og bestemmelsen omfatter udtrykkeligt både kendte og ukendte samt påregnelige og upåregnelige bivirkninger. Der lægges vægt på sygdommens art og sværhedsgrad, skadelidtes helbredstilstand, skadens omfang og mulighederne for at tage risikoen i betragtning.
- Kausalitetskravet er lempet i forhold til almindelig erstatningsret: efter [§ 44](#) ydes erstatning, hvis skaden **med overvejende sandsynlighed** er forårsaget ved brug af lægemidler.

Denne særordning gør, at den bevisproblematik, EU-Domstolen tog stilling til i [C-621/15 \(Sanofi Pasteur\)](#), i Danmark typisk håndteres administrativt af Patienterstatningen frem for ved et produktansvarssøgsmål mod lægemiddelproducenten – omend adgangen efter [produktansvarslovens § 13](#) formelt består.

LOV	Klage- og erstatningsloven § 43	Klage- og erstatningsloven § 44	Købeloven § 76, stk. 1
	Produktansvarsloven § 5	Produktansvarsloven § 13	
PRAKSIS	EU-Domstolen · Geografisk begrænsning i ansvarsforsikring for medicinsk udstyr og forbuddet mod forskelsbehandling (Art. 18 TEUF) 11.06.2020 EU-Domstolen · Produktansvar for vacciner: Bevis for årsagsforbindelse og defekt uden videnskabelig konsensus (Direktiv 85/374) 20.06.2017 EU-Domstolen · Bemyndiget organs ansvar og kontrolpligter over for patienter ved defekt medicinsk udstyr (Brystimplantater) 15.02.2017 Forbrugerklagenævnet · Cowboybukser smittede af på sofa – erstatning for skade? 30.08.2007		

§ 11 Det nye produktansvarsdirektiv (EU) 2024/2853 og den kommende danske lov

[Direktiv \(EU\) 2024/2853 af 23. oktober 2024 om produktansvar](#) **ophæver** direktiv 85/374/EØF og skal efter [artikel 22](#) være gennemført i national ret **senest den 9. december 2026**. Justitsministeriet sendte den 9. januar 2026 et [forslag til en ny lov om produktansvar](#) i høring med frist den 6. februar 2026, med henblik på implementering af direktivet og modernisering af reglerne for software og nye teknologier.

Produktbegrebet udvides markant. Efter [artikel 4, nr. 1](#) omfatter »produkt« nu udtrykkeligt *elektricitet, digitale produktionsfiler, råmaterialer og software*. Af høringsudkastet fremgår, at den nye definition skal sikre,

at det fremgår tydeligt, at software, såsom operativsystemer, »firmware«, computerprogrammer, applikationer eller AI-systemer også omfattes af produktbegrebet, uanset om de selvstændigt bringes i omsætning som produkter, eller om de efterfølgende integreres i andre produkter som komponenter.

En **digital produktionsfil** ([artikel 4, nr. 2](#)) – fx en 3D-printfil – er selv et produkt, og en **relateret tjeneste** ([nr. 3](#)) er en digital tjeneste, uden hvilken produktet ikke kan udføre sine funktioner.

Defektkriterierne moderniseres. [Artikel 7](#) viderefører kernen (*den sikkerhed, som en person med rette kan forvente*), men tilføjer bl.a.:

- virkningen af produktets evne til **fortsat at lære** eller erhverve nye funktioner efter omsætningen (litra c) – møntet på AI,
- den forudsigelige **indvirkning fra andre produkter**, produktet forbindes med (litra d),
- **cybersikkerhedskrav** (litra f),
- **tilbagekaldelser** og andre indgreb fra myndigheder eller erhvervsdrivende (litra g),
- **den specifikke brugergruppes behov** (litra h).

Bevisbyrden lempes. [Artikel 9](#) pålægger sagsøgte en **editionspligt**, når sagsøgeren har fremlagt kendsgerninger, der er tilstrækkelige til at underbygge kravets berettigelse, med særskilte garantier for forretningshemmeligheder. [Artikel 10](#) fastholder udgangspunktet om, at sagsøgeren skal bevise defekt, skade og kausalitet, men indfører **afkræftelige formodninger**:

Det antages, at produktet lider af en defekt, hvis ... a) sagsøgte undlader at fremlægge relevant bevismateriale ..., b) sagsøgeren påviser, at produktet ikke opfylder de obligatoriske produktsikkerhedskrav ..., eller c) sagsøgeren påviser, at skaden er forårsaget af en åbenbar fejl ved produktet under anvendelse, som med rimelighed kan forventes ...

Endvidere antages kausalitet, når defekten er godtgjort, og skaden *er af en art, der typisk stemmer overens med den pågældende defekt* ([stk. 3](#)), og domstolen **skal** anvende formodningen, hvis sagsøgeren står over for *uforholdsmæssigt store vanskeligheder* på grund af teknisk eller videnskabelig kompleksitet og sandsynliggør defekt eller kausalitet ([stk. 4](#)). Sagsøgte kan afkræfte enhver formodning ([stk. 5](#)) – hvilket er i tråd med [C-621/15](#), hvor netop **uigendrivelige** formodninger blev underkendt.

Ansvarskredsen udvides. [Artikel 8](#) omfatter nu – foruden fabrikanten af produktet og af en defekt komponent – importører, bemyndigede repræsentanter, udbydere af distributionstjenester og, subsidiært, distributører og **onlineplatforme**. Den, der foretager en **væsentlig ændring** af et produkt uden for fabrikantens kontrol og derefter gør det tilgængeligt, betragtes selv som fabrikant ([stk. 2](#)).

Udviklingsrisikoen bevares – men indsnævres. [Artikel 11, stk. 1, litra e](#) viderefører ansvarsfriheden for defekter, som den objektive videnskabelige og tekniske viden ikke kunne afsløre. Men [artikel 11, stk. 2](#) lukker en central bagdør: den erhvervsdrivende kan **ikke** påberåbe sig, at defekten ikke forelå ved omsætningen, hvis defekten skyldes en relateret tjeneste, software eller softwareopdateringer, **manglende sikkerhedsopdateringer** eller en væsentlig ændring – forudsat forholdet er inden for fabrikantens kontrol. Producentens ansvar strækker sig altså ind i produktets levetid.

Skadetyperne udvides. [Artikel 6](#) omfatter nu også *lægeligt anerkendt skade for den mentale sundhed og ødelæggelse eller beskadigelse af data, der ikke anvendes til erhvervmæssige formål* – et markant skridt væk fra den fysiske skades monopol.

Samlet betyder reformen, at det danske to-sporede system vil blive udfordret: mange af de hensyn, som § 13-sporet i dag bærer (bevislættelser, ansvar for erhvervsting, mellemhandlerhæftelse), rykker ind i den lovbestemte ordning.

LOV

Produktansvarsloven § 13

PRAKSIS

EU-Domstolen · Produktansvar for vacciner: Bevis for årsagsforbindelse og defekt uden videnskabelig konsensus (Direktiv 85/374) 20.06.2017

§ 12 Sammenfatning: syv punkter til den praktiske vurdering

Skal en produktansvarssag vurderes efter gældende ret, kan følgende rækkefølge anbefales:

- Er der tale om et produkt?** § 3 rummer al løsøre – også indføjet i fast ejendom – samt elektricitet. Søkortet var et produkt (S-1-03); avisens sundhedsråd var det ikke (C-65/20). Fra december 2026 også software og AI.
- Er skaden en produktskade?** Personskade altid; tingsskade kun på forbrugerting, jf. § 2, stk. 2 – og **aldrig** skade på selve det defekte produkt, hvilket var kernen i Højesterets dom i Sag 199/2016 om de defekte skibsmotorer.
- Er produktet defekt?** Målestokken efter § 5 er objektiv: den sikkerhed, som med rette kan forventes, vurderet ud fra markedsføring, forventet anvendelse og omsætningstidspunktet. Overtrædelse af offentlige sikkerhedsforskrifter fører som udgangspunkt til defekt.
- Hvem hæfter?** Fabrikant, delproducent, råvareproducent, importør – og enhver, der sætter sit navn eller mærke på (§ 4, stk. 1; C-264/21 og C-157/23). Mellehandleren hæfter efter § 10 med omvendt bevisbyrde – og efter det ulovbestemte ansvar tillige for producentens produktansvar, jf. Forbrugerklagenævnets praksis.
- Kan bevisbyrden løftes?** Skadelidte skal bevise skade, defekt og kausalitet, jf. § 6, stk. 2 – men beviset kan føres ved bestyrkede, præcise og samstemmende formodninger, jf. C-621/15.
- Foreligger en ansvarsfrihedsgrund?** Særligt udviklingsskaden i § 7, stk. 1, nr. 4 og delproducentens frihedsgrund i § 7, stk. 3. Bevisbyrden er producentens.
- Er kravet i behold?** 3 år fra kundskab, absolut 10 år fra omsætning, jf. § 14 – men 10-årsreglen gælder ikke det ulovbestemte ansvar, og fra december 2026 gælder en 25-årig frist ved latente personskader.

Den røde tråd i praksis er, at **produktansvaret er objektivt, men ikke automatisk**. Domstolene og nævnene kræver konkret bevis for, at produktet ikke frembød den sikkerhed, der med rette kunne forventes – og at netop det forhold forårsagede skaden. Hvor beviset er svært at føre, har EU-Domstolen banet vej for formodninger, og hvor loven ikke rækker (erhvervsting, selvrisko, mellemhandlerhæftelse, forældelse), har § 13 sikret, at det ulovbestemte produktansvar fortsat gør arbejdet.

LOV

Produktansvarsloven § 2, stk. 2

Produktansvarsloven § 3

Produktansvarsloven § 4, stk. 1

Produktansvarsloven § 5

Produktansvarsloven § 6, stk. 2

Produktansvarsloven § 7, stk. 1, 3

Produktansvarsloven § 10

Produktansvarsloven § 13

Produktansvarsloven § 14

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets afgørelse om sontringen mellem produktskade og selvbeskadigelse ved defekte skibsmotorer

13.09.2017

EU-Domstolen · Leverandørs ansvar som »producent« ved identitet mellem varemærke og virksomhedsnavn	19.12.2024
EU-Domstolen · Produktansvar: Anvendelse af varemærke på et produkt medfører status som producent	07.07.2022
EU-Domstolen · Produktansvar: Urigtige sundhedsråd i en avis anses ikke for et "defekt produkt" i henhold til direktiv 85/374/EØF	10.06.2021
EU-Domstolen · Produktansvar for vacciner: Bevis for årsagsforbindelse og defekt uden videnskabelig konsensus (Direktiv 85/374)	20.06.2017
Sø- og Handelsretten · Sø- og Handelsretten: Erstatningsansvar for mangelfulde søkort - Produktansvarsloven	03.06.2005

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Produktansvarsloven § 2	stk. 2	Produktansvarsloven § 5	
Produktansvarsloven § 6		Produktansvarsloven § 7	stk. 1
Produktansvarsloven § 10		Produktansvarsloven § 13	

MATERIALE Citerede afgørelser

24 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		2
18.05.2022	Forsikringsdækning ved produkttilbagekaldelse: Inspektion af defekte køleskabe efter afværget fare	bs-36013-2021-hjr
13.09.2017	Højesterets afgørelse om sondringen mellem produktskade og selvbeskadigelse ved defekte skibsmotorer	199-2016
EU-DOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL		8
04.06.2026	EU-Domstolen: Distributørers omhuforpligtelse ved CE-mærket medicinsk udstyr fejlmærket som "maskine" (C-10/24, Dürr Dental)	C-10/24
19.12.2024	Leverandørs ansvar som »producent« ved identitet mellem varemærke og virksomhedsnavn	C-157/23
27.04.2023	Maskindirektivet: Medlemsstaters ret til at forbyde farligt udstyr trods godkendelse i andre medlemsstater – Brunswick-sagen	C-694/21
07.07.2022	Produktansvar: Anvendelse af varemærke på et produkt medfører status som producent	C-264/21
10.06.2021	Produktansvar: Urigtige sundhedsråd i en avis anses ikke for et "defekt produkt" i henhold til direktiv 85/374/EØF	C-65/20
11.06.2020	Geografisk begrænsning i ansvarsforsikring for medicinsk udstyr og forbuddet mod forskelsbehandling (Art. 18 TEUF)	C-581/18
20.06.2017	Produktansvar for vacciner: Bevis for årsagsforbindelse og defekt uden videnskabelig konsensus (Direktiv 85/374)	C-621/15

15.02.2017 Bemyndiget organs ansvar og kontrolpligter over for patienter ved defekt medicinsk udstyr (Brystimplantater) C-219/15

LANDSRET TEN · ANKEINSTANS

2

27.01.2021 Dom om dækning af produkttilbagekaldelsesudgifter under kombineret erhvervs- og produktansvarsforsikring 1352-1638

26.02.2013 Erstatningsansvar for mangelfuld leverance af specialmaskiner og driftstab 8A-9510/2012

SØ- OG HANDELSRET TEN · SPECIALRET

3

15.08.2016 Produktansvar for defekt cylindermøreoliesystem – J. Lauritzen A/S mod MAN Diesel & Turbo SE S-13-13

03.06.2005 Sø- og Handelsretten: Erstatningsansvar for mangelfulde søkort - Produktansvarsloven S-1-03

26.04.2004 Sag om erstatningsansvar for skader på pottenelliker efter anvendelse af vækstretarderende sprøjtemiddel H-322-98

BYRET TEN · FØRSTE INSTANS

4

11.11.2024 Bøde til fabrikant for alvorlige sikkerhedsmangler og dokumentationsfejl på hammermølle efter brand AM2024.11.11B

21.08.2023 Bødestraf til virksomhed for manglende danske brugsanvisninger på fyrværkeri AM2023.08.21B

13.01.2020 Sag om dækning af produkttilbagekaldelsesudgifter for defekte køleskabe 1192-1447

28.12.2011 Sag om produktansvar: Cykelulykke forårsaget af defekt medbringerring 2045-2446

FORBRUGERKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

4

30.11.2011 Glasbord kollapsede og ødelagde trægulv – Erhvervsdrivende erstatningsansvarlig 01-10-7042

30.08.2007 Cowboybukser smittede af på sofa – erstatning for skade? 2005-612/7-866

31.05.2006 Sælger af skænk hæfter for skader forårsaget af afsmitning på gulv 2003-650/7-273

31.12.2002 Forbrugerklagenævnets afgørelse om forhandleres hæftelse for produktansvar ved tingsskade forårsaget af defekt duftlys 2003-69/7-1[- semicolon]
2003-612-14[semicolon]
2003-612-70[semicolon]
2003-669

PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

1

06.12.2023 Annullering af kontrolafgift da påsætning på køretøjet ikke kunne dokumenteres park-2446

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Produktsikkerhed - Betænkning nr. 1256

nr. 1256 · 1993 · Industriministeriet